

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 208/2018
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

ΤΜΗΜΑ Ε'

Συνεδρίαση της 21^{ης} Νοεμβρίου 2018

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτισανέα, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ..

Μέλη: Βασιλική Πανταζή, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Σταύρος Σπυρόπουλος, Ιωάννης Χατζηνέκουρας, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Ευθυμία Ε. Γκαράνη, Πάρεδρος Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΡΥΦΠΟΛ/559778/2029/6-11-2018 έγγραφο του κ. Υφυπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται αν το Ελληνικό Δημόσιο (ΥΠΠΟΑ) νομιμοποιείται να ασκήσει αγωγή ακύρωσης διαιτητικής απόφασης που εκδόθηκε σε δίκη μεταξύ ν.π.ι.δ. και κοινοπραξίας για διαφορές από σύμβαση κατασκευής έργου, φερόμενου ως χρηματοδοτηθέντος από το ΥΠΠΟΑ.

Εισηγήτρια: Ευθυμία Ε. Γκαράνη, Πάρεδρος ΝΣΚ..

Από το άνω έγγραφο ερωτήματος και τα στοιχεία που το συνοδεύουν προκύπτουν τα ακόλουθα:

Ιστορικό.

1. Δια της από 30-11-1999 συμφωνίας με τίτλο "Εργολαβική Σύμβαση" μεταξύ του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου Ε.Α.Α.Ε. (στο εξής η "Ε.Α.Α.Ε.") και της κοινοπραξίας Ι.Π.Π.Ι.Α.Γ. (στο εξής η «Κ/Ξ»), η Ε.Α.Α.Ε., υπό την ιδιότητα του Εργοδότη, ανέθεσε στην Κ/Ξ και αυτή ανέλαβε ως Ανάδοχος το έργο «Ανάδειξη, Διαμόρφωση και Αποκατάσταση Στεγάστρου Α.Σ.» στον αρχαιολογικό χώρο Σ (στο εξής το «Έργο»). Το εν λόγω στέγαστρο θα κάλυπτε επιφάνεια 13.000 τ.μ. του αρχαιολογικού χώρου, συμφωνήθηκε δε

ως εργολαβικό αντάλλαγμα το ποσό των 5,49 δις δρχ. πλέον Φ.Π.Α. για το κατ' αρχήν ανατιθέμενο τεχνικό αντικείμενο. Η ανάθεση έγινε κατόπιν μειοδοτικού διαγωνισμού που προκήρυξε η Ε.Α.Α.Ε., στη δε σχετική Γενική Συγγραφή Υποχρεώσεων («Γ.Σ.Υ.») ρητά προβλέφθηκε ότι τυχόν διαφορές μεταξύ των συμβαλλομένων μερών θα επιλύονται αποκλειστικά από το Πενταμελές Πολιτικό Εφετείο του τόπου του Έργου ως Διαιτητή.

2. Στην ως άνω σύμβαση το Ελληνικό Δημόσιο δεν έλαβε μέρος σαν συμβαλλόμενο μέρος και ούτε αναφέρεται σ' αυτή ως σχετιζόμενο με το Έργο υπό οποιαδήποτε ιδιότητα. Αντίθετα, από τα συμβατικά στοιχεία, που ορίστηκαν ως αναπόσπαστα μέρη της σύμβασης, προκύπτει ότι τόσο η επιτροπή του διαγωνισμού όσο και η επιτροπή ανάθεσης θα συστήνονταν από την Ε.Α.Α.Ε, η οποία και θα επέβλεπε το Έργο μέσω οργάνου εντεταλμένου από αυτή. Τέλος, τόσο στη Διακήρυξη όσο και στη Γ.Σ.Υ. ρητά ορίστηκε ότι το Έργο είναι ιδιωτικό, ότι διέπεται από τον Ελληνικό Αστικό Κώδικα και όχι από τις διατάξεις περί Δημοσίων Έργων και ότι τυχόν μνεία στις διατάξεις αυτές έχει το χαρακτήρα συμβατικού κειμένου.

3. Σύμφωνα με τη συμφωνηθείσα δυνατότητα της Ε.Α.Α.Ε. ως Εργοδότη να αυξομειώνει το κατ' αρχήν ανατεθέν τεχνικό αντικείμενο, η Ε.Α.Α.Ε. με την από 28-7-2005 έγγραφη ειδική εντολή (η "Ειδική Εντολή"), ανέθεσε στην Κ/Ξ την υλοποίηση συμπληρωματικού τεχνικού αντικειμένου οικονομικού ύψους 2.744.514.909 δρχ.. Με την πρόσθετη αυτή ανάθεση το αρχικό εργολαβικό αντάλλαγμα ανακοστολογήθηκε σε 8.234.514.909 δρχ. (24.165.855,00 Ευρώ). Η Ειδική Εντολή δεν συνυπογράφεται από το Ελληνικό Δημόσιο, από δε τα συνοδεύοντα το ερώτημα έγγραφα δεν προκύπτει σχετική έγκριση ή γνώση αυτού.

4. Δύο περίπου μήνες αργότερα, κατέρρευσε τμήμα 800 τ.μ. του στεγάστρου με αποτέλεσμα το θάνατο ενός επισκέπτη και τον τραυματισμό επτά επισκεπτών και ενός εργάτη. Με απόφαση του ποινικού τμήματος του Αρείου Πάγου, κρίθηκε αμετάκλητα ως υπαίτιος για ανθρωποκτονία, σωματική βλάβη και φθορά μνημείων από αμέλεια ο Α.Π.Σ., εργοταξίαρχης, επιβλέπων μηχανικός, υπάλληλος της Κ/Ξ. Σύμφωνα με τη σχετική δικαστική κρίση το Έργο δεν είχε το χαρακτήρα δημόσιου έργου και η εργολαβική σύμβαση συνομολογήθηκε ως σύμβαση έργου διεπόμενη από διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

5. Μετά την ως άνω κατάρρευση η Ε.Α.Α.Ε. και η Κ/Ξ κατήρτισαν το από 25-11-2008 Συμφωνητικό (στο εξής το «Συμφωνητικό») στο οποίο ανέφεραν, μεταξύ άλλων, ότι η Κ/Ξ ανέθεσε την εκπόνηση μελέτης αποκατάστασης του στεγάστρου σε ξένο Οίκο και ότι οι Ε.Α.Α.Ε και η Κ/Ξ συμφώνησαν με τις συνασφαλιστρίες εταιρείες του Έργου να καταβληθεί προς την Ε.Α.Α.Ε., ως κύριο του Έργου, ποσό ασφαρίσματος 12 εκ. ευρώ, κατ' αποκοπή, σε πλήρη εξόφληση όλων των ασφαλιστικών τους αξιώσεων σχετικά με το ατύχημα. Περαιτέρω, με το Συμφωνητικό η Ε.Α.Α.Ε. και η Κ/Ξ συμφώνησαν i) να παραταθεί χρονικά η υλοποίηση του Έργου, ii) η μεν Ε.Α.Α.Ε. να παραιτηθεί από το δικαίωμά της να επιβάλλει ποινικές ρήτρες καθυστέρησης σε βάρος της Κ/Ξ για την περίοδο από την έναρξη του έργου έως και την ημερομηνία κατάρτισης του Συμφωνητικού, η δε Κ/Ξ να παραιτηθεί από την απαίτηση της κατά της Ε.Α.Α.Ε. για τόκους καθυστερημένων πληρωμών για την ίδια περίοδο και iii) να προστεθεί στο ποσό του εργολαβικού ανταλλάγματος το ποσό που θα απέμενε από την ασφαλιστική κάλυψη των 12 εκ. ευρώ, μετά την αφαίρεση των ποσών νοσηλείας και αποζημίωσης των θυμάτων, των δαπανών της Κ/Ξ για την αμοιβή της μελέτης του ξένου Οίκου και για εργασίες αναγκαίες λόγω της κατάρρευσης, των ασφαλιστρών του Έργου και των δαπανών της Ε.Α.Α.Ε. για την αποκατάσταση των αρχαιοτήτων. Το Συμφωνητικό δεν συνυπογράφεται από το Ελληνικό Δημόσιο, από δε τα συνοδεύοντα το ερώτημα έγγραφα δεν προκύπτει σχετική γνώση ή έγκριση αυτού. Τελικά το έργο παραδόθηκε από την Κ/Ξ και παραλήφθηκε από επιτροπές προσωρινής και οριστικής παραλαβής που είχε ορίσει η Ε.Α.Α.Ε..

6. Στη συνέχεια, με την από 18-1-2017 αίτηση διαιτησίας η Κ/Ξ αιτήθηκε από το Εφετείο που είχε ορισθεί ως Διαιτητικό Δικαστήριο, να υποχρεώσει την Ε.Α.Α.Ε. να της καταβάλλει έντοκα από κάθε αντίστοιχη σχετική όχληση α) ποσό 1.102.283,28 ευρώ για εργασίες που περιγράφονταν σε 6 λογαριασμούς, οι οποίοι είχαν μεν εγκριθεί από το εντεταλμένο όργανο της Ε.Α.Α.Ε. αλλά δεν είχαν εξοφληθεί, β) ποσό 1.590.108,96 ευρώ για εργασίες που εκτελέστηκαν από την Κ/Ξ κατόπιν προφορικών εντολών της Ε.Α.Α.Ε., γ) ποσό 131.038,28 ευρώ για δαπάνες προσωπικού της Κ/Ξ για τη λειτουργία του χώρου, δ) ποσό 488.277,89 για δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης του Έργου από την περάτωση των εργασιών και μέχρι την εκ μέρους της Ε.Α.Α.Ε. παραλαβή του Έργου, ε) ποσά 717.848,80 ευρώ για θετικές ζημιές που υπέστη η Κ/Ξ από τη διακοπή των εργασιών εξαιτίας της μη καταβολής από την Ε.Α.Α.Ε. των

μηνιαίων πιστώσεων, στ) ποσό 50.686,06 ευρώ για δαπάνη σύνδεσης του χώρου με τη ΔΕΗ, ζ) ποσό 9.100,00 ευρώ για δαπάνη αναβάθμισης του συστήματος ελέγχου του Έργου που της ζητήθηκε από την Ε.Α.Α.Ε. σαν πρόσθετη εργασία, η) ποσό 2.559.311,74 ως προσαύξηση του εργολαβικού ανταλλάγματος κατά τα ορισθέντα στο Συμφωνητικό και θ) ποσό 10.981.689,47 για την οικονομική ζημιά που υπέστη η Κ/Ξ λόγω της δυσαναλογίας του συμφωνηθέντος εργολαβικού ανταλλάγματος και της πραγματικής δαπάνης του Έργου, κατ' άρθρα 173 και 288 ΑΚ. Η εν λόγω αίτηση διαιτησίας δεν στρέφονταν κατά του Ελληνικού Δημοσίου και ούτε ανέφερε αυτό ως σχετιζόμενο με οποιαδήποτε τρόπο με το Έργο ή/και με τις αξιώσεις της Κ/Ξ.

7. Ακολούθως, η Ε.Α.Α.Ε. απέστειλε προς το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΥΠΠΟΑ) την από 9-3-2017 επιστολή της, με την οποία ανέφερε, μεταξύ άλλων, τα εξής: i) ότι το ΥΠΠΟΑ χρηματοδότησε το Έργο και άρα αυτό ανέθεσε στην Ε.Α.Α.Ε. την κατασκευή του στεγάστρου, η δε Ε.Α.Α.Ε. το κατασκεύασε με δικό της προσωπικό της χωρίς οιαδήποτε βοήθεια και συμμετοχή του ΥΠΠΟΑ στο όλο θέμα της διαδικασίας και μέχρι τέλους, ii) ότι τα ποσά που είχε ήδη έως τότε καταβάλει η Ε.Α.Α.Ε. προς την Κ/Ξ για την κατασκευή του στεγάστρου προέρχονταν από τον προϋπολογισμό των δημοσίων εσόδων, από Πρόγραμμα του ΥΠΠΟΑ και από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και iii) ότι οι αμοιβές των επιτροπών προσωρινής και οριστικής παραλαβής του Έργου ανέρχονταν σε 453.504,90 ευρώ, το οποίο βαρύνει το ΥΠΠΟΑ *“διότι το στέγαστρο είναι ιδιοκτησία του Δημοσίου”*.

8. Στη συνέχεια, η Ε.Α.Α.Ε. υπέβαλε προς το ως άνω Διαιτητικό Δικαστήριο την από 29-5-2017 αίτηση διαιτησίας, με την οποία ζητούσε να καταδικαστεί η Κ/Ξ να της καταβάλει νομιμότοκα από την επίδοση ποσό 11.769.991,13 ευρώ για δικές της αξιώσεις, απορρέουσες από την εργολαβική σύμβαση σχετικά με διαφορές αναθεώρησης τιμών, διαφορές Φ.Π.Α., αμοιβές του τεχνικού συμβούλου αυτής, αποζημίωση λόγω ελλείψεων του Έργου και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Η εν λόγω αίτηση διαιτησίας δεν στρέφονταν κατά του Ελληνικού Δημοσίου και ούτε αναφερόταν αυτό ως σχετιζόμενο με το Έργο ή/και με τις αξιώσεις της Ε.Α.Α.Ε ή της Κ/Ξ.

9. Το προαναφερθέν Διαιτητικό Δικαστήριο συνεκδίκασε τις ως άνω δύο αιτήσεις, όρισε ως αποδεικτικό σύστημα την πιθανολόγηση και εξέδωσε απόφασή, με την οποία έκρινε τα εξής: α) Δέχθηκε μερικά την αίτηση της Κ/Ξ [απέρριψε το αίτημα θ) και περιόρισε τα κονδύλια β) και η)] και υποχρέωσε την

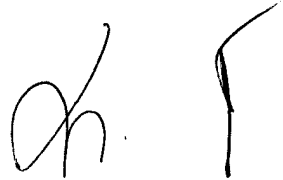
Ε.Α.Α.Ε. να της καταβάλλει νομιμότοκα συνολικό ποσό 6.194.002,13 ευρώ, β) απέρριψε την αίτηση της Ε.Α.Α.Ε. στο σύνολό της και γ) επέβαλε σε βάρος της Ε.Α.Α.Ε. σχετικά με την αίτηση διαιτησίας της Κ/Ξ μέρος της αμοιβής των Διαιτητών ύψους 45.000,00 ευρώ και μέρος των δικαστικών εξόδων της Κ/Ξ ύψους 18.582,00 ευρώ, σχετικά δε με την αίτηση της Ε.Α.Α.Ε. το σύνολο των δικαστικών εξόδων της Κ/Ξ ύψους 23.540,00 ευρώ. Συνολικά δηλ. επιδικάστηκε σε βάρος της Ε.Α.Α.Ε. ποσό 6.194.002,13 για κεφάλαιο πλέον νομίμων τόκων και ποσό 87.122,00 για δικαστική δαπάνη. Επισημαίνεται ότι στη σχετική δίκη το Ελληνικό Δημόσιο δεν έλαβε μέρος ούτε εκουσίως ούτε μετά από πρόσκληση των διαδίκων, ουδεμία δε αναφορά διαλαμβάνει η δικαστική κρίση σχετικά με οποιοδήποτε σύνδεσμο του Δημοσίου με το έργο και/ή με τις επιδικασθείσες αξιώσεις.

10. Την 7-9-2018 η Κ/Ξ απέστειλε προς την Ε.Α.Α.Ε. ηλεκτρονική επιστολή με την οποία της διαβίβασε την εκδοθείσα διαιτητική απόφαση και την κάλεσε σε συνεννόηση σχετικά με τον τρόπο και το χρόνο καταβολής των επιδικασθέντων ποσών. Αυθημερόν η Ε.Α.Α.Ε. απέστειλε προς τις Υπουργό, Υφυπουργό και Γεν. Γραμματέα ΥΠΠΟΑ καθώς και προς τις Γενικές Διευθύντριες Αρχαιοτήτων, Αναστηλώσεως και Οικονομικών Υπηρεσιών επιστολή της, με την οποία διαβίβασε τη διαιτητική απόφαση, ανέφερε ότι το Έργο είχε ανατεθεί από το ΥΠΠΟΑ στην Ε.Α.Α.Ε. χωρίς μεν να συνταχθεί σχετική γραπτή σύμβαση, αλλά σύμφωνα με την προφορική τακτική που ακολουθούσαν μεταξύ τους από τον 19ο αιώνα και παρέθεσε ημερομηνίες είσπραξης εκ μέρους της Ε.Α.Α.Ε. συνολικού ποσού 41.183.359,56 ευρώ ως χρηματοδότηση του Έργου από τα Β' και Γ' ΚΠΣ και από το Π.Δ.Ε. 2004. Τέλος, ζήτησε από το ΥΠΠΟΑ να αναλάβει τις οικονομικές συνέπειες της διαιτητικής απόφασης και είτε να καταβάλει τα επιδικασθέντα ποσά στην Κ/Ξ είτε, αν έκρινε ότι η εν λόγω απόφαση μπορούσε και έπρεπε να προσβληθεί, να συνδράμει την Ε.Α.Α.Ε. στην άσκηση της σχετικής αγωγής ακύρωσης. Επιπλέον η Ε.Α.Α.Ε. ζήτησε από το ΥΠΠΟΑ να της καταβάλει συνολικό ποσό 1.733.887,88 ευρώ για αμοιβές *“Αναδόχου, Τεχνικού Συμβούλου, Επιτροπής Παραλαβής”*, ποσό 226.600 ευρώ για *“αμοιβές διαιτητών”*, ποσό 49.600,00 ευρώ *“για αμοιβές δικηγόρων”* της Ε.Α.Α.Ε., ποσό 470,00 ευρώ για *“έξοδα Συμβολαιογράφου”* και ποσό 2.587,00 ευρώ *“για οδοιπορικά, διαμονή κ.λπ. μαρτύρων και πληρεξουσίων δικηγόρων”* (στο εξής η επιστολή καλούμενη το «Αίτημα της Ε.Α.Α.Ε.»).

11. Τα στοιχεία στα οποία βάσισε η Ε.Α.Α.Ε. τον ισχυρισμό της περί οφειλής του ΥΠΠΟΑ προς την Κ/Ξ των επιδικασθέντων ποσών είναι τα εξής: α) το από 13-10-1995 έγγραφο της Δ/σης Οικονομικών Υποθέσεων ΥΠΠΟΑ, με το οποίο εγκρίθηκε επιχορήγηση της Ε.Α.Ε.Ε. με ποσό 200 εκ. δρχ. σε βάρος του Π.Δ.Ε. ΥΠΠΟΑ έτους 1995 για το έργο 951452 "Αντικατάσταση στεγάστρων και Συντήρηση Αρχαιολογικού χώρου ...", β) η από 8-4-1998 επιστολή της Ειδικής Γραμματέως ΥΠΠΟΑ προς την Ε.Α.Α.Ε. στην οποία αναφέρεται ότι το έργο "Ανάδειξη-Διαμόρφωση και Αντικατάσταση Στεγαστρου Αρχαιολογικού Χώρου ..." εντάχθηκε σε υποπρόγραμμα επιχειρησιακού προγράμματος του Κ.Π.Σ. 1994-1999 με συνολικό προϋπολογισμό 3.713.600,00 δρχ., γ) το από 24-9-1998 έγγραφο της Δ/σης Οικονομικών Υποθέσεων ΥΠΠΟΑ, δια του οποίου εγκρίθηκε επιχορήγηση της Ε.Α.Ε.Ε. για το έργο 9514527 με ποσό 1,7 δις δρχ., δ) το από 30-6-2000 έγγραφο της ίδιας ως άνω Δ/σης ΥΠΠΟΑ με το οποίο ζητήθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος να εκταμιεύσει ποσό 1.813.600.000 δρχ. για το έργο 9514527 από το διαθέσιμο υπόλοιπο της σχετικής ΣΑΕ, ε) το από 11-9-2000 έγγραφο της ίδιας Δ/σης ΥΠΠΟΑ με το οποίο ζητηθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος να εκταμιεύσει ποσό 368 εκ. δρχ. για το έργο με κωδικό 2014564 και στ) το από 19-7-2004 έγγραφο της Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος ΥΠΠΟΑ, στο οποίο αναφέρεται ότι τροποποιείται η απόφαση ένταξης του έργου και αποφασίζεται ως συμμετοχή από εθνικούς πλέον πόρους ποσό 10.271.460,01 ευρώ.

12. Ακολούθως, η Κ/Ξ απέστειλε προς την Υπουργό ΥΠΠΟΑ την από 19-9-2018 επιστολή, με την οποία προσδιόρισε τη συνολική (με τους έως τότε τόκους) οφειλή της Ε.Α.Α.Ε. από τη διαιτητική απόφαση σε ποσό 8.265.101,55 ευρώ και ζήτησε την καταβολή αυτού από το ΥΠΠΟΑ, για το λόγο ότι η Ε.Α.Α.Ε. *"δηλώνει αδυναμία εξόφλησης ...και επειδή κύριος του Έργου είναι το Υπουργείο"*.

13. Δια του από 6-11-2018 εγγράφου του κ. Υφυπουργού ΥΠΠΟΑ διαβιβάστηκε προς το Νομικό Συμβούλιο το Αίτημα της Ε.Α.Α.Ε. υπεβλήθη δε το ερώτημα α) εάν νομιμοποιείται το ΥΠΠΟΑ σε άσκηση αγωγής ακύρωσης της προαναφερθείσας διαιτητικής απόφασης και β) εάν συντρέχουν λόγοι ακύρωσης αυτής. Ακολούθως, το ερώτημα εισήχθη ενώπιον του Ε' Τμήματος μόνο κατά το α' σκέλος του, ενόψει του ότι, σε περίπτωση καταφατικής γνώμης επ' αυτού, η εξέταση του β' σκέλους ανήκει στην αρμοδιότητα της Πλήρους Ολομέλειας Ν.Σ.Κ. [άρθρο 6 παρ. 3 ν. 3086/2002 (Α' 324)].

Νομοθετικό Πλαίσιο.

14. Στα άρθρα 867, 895, 896, 899 και 325 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 867. Διαφορές ιδιωτικού δικαίου μπορούν να υπαχθούν σε διαιτησία με συμφωνία, αν εκείνοι που τη συνομολογούν έχουν την εξουσία να διαθέτουν ελεύθερα το αντικείμενο της διαφοράς.»

«Άρθρο 895. 1. Η διαιτητική απόφαση δεν προσβάλλεται με ένδικα μέσα. 2. Με τη συμφωνία διαιτησίας μπορεί να επιτραπεί προσφυγή κατά της διαιτητικής απόφασης σε άλλους διαιτητές, αλλά πρέπει να οριστούν συγχρόνως οι προϋποθέσεις, η προθεσμία και η διαδικασία για την άσκηση και την εκδίκασή της.»

«Άρθρο 896. Η διαιτητική απόφαση, αν με τη συμφωνία διαιτησίας δεν ορίζεται προσφυγή κατά το άρθρο 895 παρ. 2 ή πέρασε η ορισμένη για την προσφυγή προθεσμία, αποτελεί Δεδικασμένο και εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 322, 324 έως 330, 332 έως 334.»

«Άρθρο 899. 1. Την ακύρωση της διαιτητικής απόφασης έχουν δικαίωμα να ζητήσουν εκείνοι που συνομολόγησαν τη συμφωνία για τη διαιτησία και καθένας που έχει έννομο συμφέρον. Η αγωγή απευθύνεται εναντίον όλων όσων συνομολόγησαν τη συμφωνία διαιτησίας. 2. Η αγωγή για την ακύρωση της διαιτητικής απόφασης για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 897 αριθ. 1 έως 7 ασκείται μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από την κοινοποίησή της, διαφορετικά είναι απαράδεκτη. 3. Η άσκηση της αγωγής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης. Εφόσον η αγωγή ασκήθηκε παραδεκτά, το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί, κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. να χορηγήσει αναστολή, με ή και χωρίς εγγύηση, ώσπου να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση επί της αγωγής, αν πιθανολογεί την ευδοκίμηση κάποιου λόγου ακύρωσης».

«Άρθρο 325. Το Δεδικασμένο ισχύει υπέρ και κατά 1) των διαδίκων, 2) εκείνων που έγιναν διάδοχοί τους όσο διαρκούσε η δίκη ή μετά το τέλος της, 3)....»

Ερμηνεία των διατάξεων-Υπαγωγή.

Από το συνδυασμό των άνω διατάξεων, ερμηνευόμενων αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους προκύπτουν τα εξής:

15. Σε ακύρωση διαιτητικής απόφασης νομιμοποιούνται ενεργητικά εκείνοι που συνομολόγησαν τη διαιτητική ρήτρα, με την προϋπόθεση ότι υπήρξαν διάδικοι στη σχετική διαιτητική δίκη, αφού μόνον έτσι δεσμεύονται από το δεδικασμένο της διαιτητικής απόφασης, κατ' άρθρα 896 και 325 ΚΠολΔ. Εξάλλου, όποιος υπήρξε διάδικος στη διαιτητική δίκη νομιμοποιείται έστω και αν δεν μετείχε στη διαιτητική συμφωνία, ενώ αυτονόητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη βλάβης του ενάγοντα από τις διαιτητικές κρίσεις, ώστε να δικαιολογείται το έννομο συμφέρον αυτού. Επίσης νομιμοποιούνται ενεργητικά οι έχοντες έννομο συμφέρον προς ακύρωση της διαιτητικής απόφασης, ήτοι οι τρίτοι που δεσμεύονται βλαπτικά από το δεδικασμένο των διαιτητικών κρίσεων, κατ' άρθρα 325επ. ΚΠολΔ. Η αγωγή ακυρώσεως ασκείται εντός τριμήνου από την κοινοποίηση της απόφασης και δεν αναστέλλει την εκτέλεση αυτής (ΑΠ 1807/2014, 745/1982 ΕφΑθ2501/2017, 4830/2012, Σ.Ν. Κουσούλης, «»Δίκαιο της Διαιτησίας σελ. 147, Ν. Ρόβλιας – Κ. Σταφυλοπάτης «Η Διαιτησία» σελ.179).

16. Στην ερευνώμενη υπόθεση η Ε.Α.Ε.Ε. ως Εργοδότης ανέθεσε στην Κ/Ξ ως Ανάδοχο την κατασκευή του στεγάστρου στον επίμαχο αρχαιολογικό χώρο δια σχετικής σύμβασης μεταξύ τους, συμφωνήθηκε δε μεταξύ των μερών διαιτητική ρήτρα για τις διαφορές που, ενδεχομένως, θα προέκυπταν από τη σύμβαση αυτή. Στη συνέχεια το αρχικώς συμφωνηθέν εργολαβικό αντάλλαγμα ανακοστολογήθηκε λόγω της ανάθεσης από την Ε.Α.Α.Ε προς την Κ/Ξ νέων συμπληρωματικών τεχνικών αντικειμένων δια της Ειδικής Εντολής της Ε.Α.Α.Ε. καθώς και λόγω του Συμφωνητικού μεταξύ Ε.Α.Ε.Ε. και Κ/Ξ (σκέψεις 3 και 5). Η διαφωνία που προέκυψε μεταξύ των συμβληθέντων μερών για εκατέρωθεν οφειλές που απέρρεαν τόσο από την αρχική εργολαβική σύμβαση όσο και από την Ειδική Εντολή και το Συμφωνητικό υπεβλήθη στο ορισθέν ως Διαιτητικό Δικαστήριο, εκδόθηκε δε απόφαση αυτού που επεδίκασε ποσά υπέρ της Κ/Ξ και σε βάρος της Ε.Α.Ε.Ε. και επιδόθηκε στην τελευταία την 7-9-2018, εκκινώντας έτσι την τρίμηνη προθεσμία της ΚΠολΔ 899 παρ. 2.

17. Από τα έγγραφα που συνοδεύουν το ερώτημα προκύπτει σαφώς ότι το Ελληνικό Δημόσιο (ΥΠΠΟΑ) δεν συνεβλήθη στην εργολαβική σύμβαση, δεν συνομολόγησε τη διαιτητική ρήτρα, δεν κατέστη διάδικος της διαιτητικής δίκης, ουδεμία δε δικαστική κρίση αναφέρεται σε αυτό. Επιπλέον, από τα ίδια ως άνω στοιχεία δεν προέκυψε έννομη σχέση που να συνδέει το Δημόσιο με την Ε.Α.Α.Ε. ως προς την ανάθεση του Έργου στην Κ/Ξ και να καθιστά (η έννομη

σχέση αυτή) το ΥΠΠΟΑ πρόσωπο δεσμευόμενο από το δεδικασμένο της διαιτητικής απόφασης, κατά τα άρθρα 896 και 322 επ. ΚΠολΔ.

18. Από τα επικαλούμενα από την Ε.Α.Α.Ε. έγγραφα (σκ. 11) δεν προκύπτουν στοιχειωδώς επαρκή πραγματικά και νομικά στοιχεία σχετικά με τη χρηματοδότηση του Έργου και της Ε.Α.Α.Ε., ήτοι το σύνολο των σχετικών εγκρίσεων, οι όροι και προϋποθέσεις, ο προϋπολογισμός, ο έλεγχος των δικαιολογητικών, οι πιστοποιήσεις υλοποίησης των εργασιών και οι αντίστοιχες εκταμιεύσεις και γενικά η τήρηση των διαδικασιών που εφαρμόζονται στις εντάξεις έργων σε εθνικά ή κοινοτικά προγράμματα (ΠΔΕ, ΚΠΣ, ΕΣΠΑ). Πολύ περισσότερο δεν προκύπτει από τα στοιχεία αυτά ότι η ανάθεση εκ μέρους της Ε.Α.Α.Ε. του Έργου προς την Κ/Ξ υπό τους όρους/προϋποθέσεις και διαδικασία της εργολαβικής σύμβασης, της Ειδικής Εντολής και του Συμφωνητικού συνιστούν αναθέσεις εκ μέρους του ΥΠΠΟΑ. Εξάλλου, η χρηματοδότηση ενός έργου από εθνικά ή κοινοτικά προγράμματα δεν συνδέεται με αξιώσεις απορρέουσες από την εξέλιξη της συμβατικής σχέσης μεταξύ του χρηματοδοτούμενου φορέα ως εργοδότη και τρίτου ως αναδόχου ή από τις δαπάνες των μεταξύ αυτών δικών.

19. Από τα ανωτέρω σαφώς προκύπτει ότι η ερευνώμενη απόφαση του Διαιτητικού Δικαστηρίου δεσμεύει τους διαδίκους αυτής που συμφώνησαν τη διαιτητική ρήτρα και παρέστησαν ως διάδικοι στη διαιτητική δίκη (Ε.Α.Α.Ε. και Κ/Ξ), παράγει δεδικασμένο και εκτελεστότητα υπέρ και σε βάρος αυτών, το δε Ελληνικό Δημόσιο δεν νομιμοποιείται σε προσβολή της με αγωγή ακύρωσης, κατ' άρθρο 899 ΚΠολΔ.

Απάντηση.

20. Ενόψει των ανωτέρω, επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ε' Τμήμα) γνωμοδοτεί ομόφωνα ότι το Ελληνικό Δημόσιο (Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού) δεν νομιμοποιείται στην άσκηση αγωγής ακύρωσης της διαιτητικής απόφασης που εκδόθηκε στη δίκη μεταξύ Ε.Α.Α.Ε. και Κ/Ξ.

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 26-11-2018

Η Πρόεδρος

Μεταξία Αγορευτισάνη

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Ευθυμία Ε. Γκαράνη

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.